



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa,

17/01/2017

IX.517.407.2015.TRo

Sąd Najwyższy

Izba Karna

### Wniosek

### Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) oraz art. 60 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1254) w związku z ujawnionymi w orzecznictwie sądowym rozbieżnościami w wykładni art. 77 § 1 w zw. z art. 56 w zw. z art. 53 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137)

### wnoszę o

rozstrzygnięcie następującego zagadnienia prawnego:

Czy rozstrzygając o warunkowym przedterminowym zwolnieniu sąd stosuje również ogólne dyrektywy wymiaru kary (art. 77 § 1 w zw. z art. 56 w zw. z art. 53 k.k.), czy też orzeka wyłącznie w oparciu o przesłanki wskazane w art. 77 § 1 k.k.?

Rzecznik Praw Obywatelskich w trakcie wykonywania swoich zadań spotkał się z ujawnionymi w orzecznictwie sądowym rozbieżnościami dotyczącymi stosowania ogólnych dyrektyw wymiaru kary przy ocenie zasadności udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia.

W ramach kwerendy orzecznictwa uzyskano od prezesów sądów okręgowych informacje, z których wynika, że w części sądów ukształtowała się jednolita linia orzecznicza w tym zakresie, w innych zaś występowały rozbieżności w orzeczeniach, nawet na obszarze tej samej apelacji.

## I

W orzecznictwie sądów powszechnych - ale i wojskowych - dostrzegalne jest stanowisko, zgodnie z którym ogólne dyrektywy wymiaru kary należy uwzględniać przy orzekaniu o udzieleniu bądź odmowie udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Przykładowo, Sąd Apelacyjny w Szczecinie w postanowieniu z dnia 9 lutego 2012 r. II AKz w 60/12 (OSASz 2012/4/50-55, KZS 2012/9/56, Prok.i Pr.-wkł. 2013/1/20, LEX nr 1235688) stwierdził, iż przy stosowaniu tej szczególnej instytucji prawa karnego wykonawczego uwzględnić należy również inne przepisy dotyczące stosowania kar, środków karnych, jak i środków probacyjnych. Dopuszczalne jest bowiem stosowanie w sytuacji rozważania udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia, również przepisu art. 56 k.k. zgodnie z którym przepisy art. 53 k.k., art. 54 § 1 k.k. oraz art. 55 k.k. stosuje się odpowiednio do orzekania innych środków przewidzianych w tym kodeksie. Nie ulega również wątpliwości, że warunkowe przedterminowe zwolnienie jest środkiem probacyjnym, tak więc zasadne jest stosowanie ogólnych dyrektyw wymiaru kary do tej instytucji. W ocenie Sądu rozumienie tej instytucji jedynie przez pryzmat przesłanek wyrażonych w art. 77 k.k. jest niepełne, a mając na względzie zasadę racjonalności ustawodawcy - wręcz błędne. Nie da się bowiem zaakceptować koncepcji, że przy wymierzaniu kary należy uwzględnić argumenty wynikające z prewencji ogólnej, na którą niewątpliwie ma wpływ data końca kary, a przy stosowaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia istotne są jedynie cechy związane z czynem i osobą

skazanego oraz zachowanie w zakładzie karnym. W dalszej części uzasadnienia sąd ten stwierdza ponadto, iż takie rozumienie tej instytucji prowadziłyby do iluzoryczności funkcji jakie ma spełnić kara. Wymierzając bowiem karę należałoby mieć na względzie również argumenty związane z prewencją ogólną, ale decydując o warunkowym przedterminowym zwolnieniu argumenty te nie powinny odgrywać żadnej roli, gdyż nie znajdują się w katalogu z art. 77 k.k. Taki sposób rozumienia celów kary i warunkowego przedterminowego zwolnienia jest nie do zaakceptowania, tak w świetle obowiązujących przepisów, jak i reguł ich wykładni, w szczególności przy uwzględnieniu zasady racjonalności prawodawcy. Prowadziłoby to do jawnego dysonansu pomiędzy celami kary i instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, które są elementami tego samego spójnego systemu prawa karnego.

W innym postanowieniu z dnia 20 października 2010 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 819/10 (OSASz 2011/4/27-33, KZS 2011/9/70, Prok.i Pr.-wkł. 2012/4/23, LEX nr 939638), ten sam Sąd Apelacyjny w Szczecinie wskazuje, iż warunkowe zwolnienie powinno być przy tym stosowane nie tylko wtedy, gdy jest to przez skazanego zasłużone w wyniku prawidłowego przebiegu odbywania kary i ogólnie bardzo dobrego zachowania, ale też zastosowanie tej instytucji powinno być celowe i sprawiedliwe. Powyższe stwierdzenie zgodne jest również ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażonym w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. II AKz 214/00 (KZS 2000/7-8/54). Dalej tenże sąd wskazuje, iż na uwadze należy mieć zatem, jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy, przesłanki jakimi kierował się sąd merytorycznie rozpoznający sprawę, tak aby nie doszło do zdeprecjonowania prawomocnego wyroku i aby decyzji co do długości czasu wykonywania kary nie przenosić na etap postępowania wykonawczego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie skrócenie skazanemu kary o prawie połowę byłoby, mając na uwadze okoliczności popełnionego czynu, zbyt dużą ingerencją w prawomocny wyrok. Dodać jeszcze należy, że zgodnie z treścią art. 56 k.k., możliwe jest stosowanie do warunkowego przedterminowego zwolnienia również przesłanek wymiaru kary określonych w art. 53 § 1 k.k., jeżeli ma to znaczenie dla celów penitencjarnych. Kara nie spełniła bowiem jeszcze wszystkich swoich celów wychowawczych, gdyż skrócenie jej prawie o połowę przy popełnieniu przez skazanego tak drastycznego w skutkach przestępstwa mogłoby być poczytane jako zbyt duża pobłażliwość wobec sprawców tego typu czynów.

Powyższe rozważania sądu mają swoje źródło w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 marca 1999 r., w sprawie o sygn. akt II AKz 114/99 (Prok. i Prawo 2000/7-8/poz. 89).

W postanowieniu z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 1986/15 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (orzeczenie niepublikowane) stwierdził, iż niekwestionowane jest, że podstawą udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia jest dodatnia prognoza społeczno - kryminologiczna, co do przyszłego zachowania się skazanego na wolności, wyrażająca się w przekonaniu, że skazany nie popełni ponownie przestępstwa. Formułując prognozę kryminologiczną należy ocenić zachowanie i postawę skazanego w ciągu całego pobytu w zakładzie karnym, w kontekście ustalenia, czy ewolucja w procesie resocjalizacji jest widoczna i ma ona charakter trwały, rokujący osiągnięcie celów kary. W osobowości skazanego muszą zajść takie zmiany, które spowodują ukształtowanie pożądanych postaw społecznych, w tym w zakresie obowiązku przestrzegania prawa.

Za uwzględnieniem ogólnoprewencyjnych celów kary przy orzekaniu o warunkowym przedterminowym zwolnieniu opowiedział się również Sąd Okręgowy w Słupsku w postanowieniach z dnia: 20 maja 2002 r. i 29 lipca 2002 r. w sprawach o sygn. akt III Wz 345/02 i III Wz 296/02 (orzeczenia niepublikowane) stwierdzając, iż decyzja sądu o warunkowym przedterminowym zwolnieniu nie może pozostawać w oczywistej sprzeczności z celami kary, które leżały u podstaw jej wymierzenia. Dotyczy to zarówno celów wychowawczych i zapobiegawczych wobec skazanego, ale także celów prewencji generalnej. Sąd musi uwzględnić również, czy dotychczas odbyta kara zaspokaja społeczne poczucie sprawiedliwości.

Wojskowy Sąd Garnizonowy w Gdyni w postanowieniu z dnia 26 lutego 2003 r., sygn. akt Sg 205/99 (orzeczenie niepublikowane), którym udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia stwierdził, iż proces resocjalizacji skazanego przebiegał prawidłowo i został zakończony. Skazany spłacił swój „dług” wobec społeczeństwa i zasługuje na danie mu szansy ułożenia swojego życia na wolności. Dalszy pobyt skazanego w zakładzie karnym poza „odpłatą” nie ma żadnego sensu, gdyż skazany jest całkowicie zresocjalizowany.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z dnia 16 października 2007 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 1173/07 (orzeczenie niepublikowane) wskazał, iż skoro przy wymiarze kary sąd nie powinien kierować się możliwością warunkowego przedterminowego zwolnienia, a więc orzekać kar nadmiernie surowych, to w konsekwencji, również w momencie rozstrzygania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu uwzględniana musi być dyrektywa prewencji ogólnej (nie pomijając oczywiście szczególnoprewencyjnego celu kary pozbawienia wolności w procesie jej wykonania), tym bardziej, jeśli zważy się na okres, jaki upłynął od skazania i jego wpływ na kryterium oceny wysokości kary ze względu na jej społeczne oddziaływanie. Ten sam Sąd Apelacyjny we wcześniejszym postanowieniu z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 399/05 (orzeczenie niepublikowane) uznał, że drugi zasadniczy cel kary pozbawienia wolności w odniesieniu do jej funkcji społecznego oddziaływania, zawierający w sobie słuszną społeczną odpłatę za popełnione przestępstwa, nie został w przedmiotowej sprawie osiągnięty z uwagi na okoliczności popełnionych przez skazanego czynów.

Wreszcie Sąd Apelacyjny w Szczecinie w postanowieniu z dnia 4 listopada 2010 r., w sprawie o sygn. akt II AKzw 869/10 (orzeczenie niepublikowane), utrzymując w mocy orzeczenie sądu I instancji, którym odmówiono skazanemu udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia stwierdził, iż sąd I instancji prawidłowo zwrócił uwagę na fakt, że w przypadku skazanego nie można jeszcze mówić o spełnieniu celów kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Sąd ten, uzasadniając swoje stanowisko, w zasadzie powtórzył argumenty, jakie legły u podstaw orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w postanowieniu z dnia 9 lutego 2012 r., w sprawie o sygn. akt II AKzw 60/12 (orzeczenie niepublikowane).

Zupełnie odmienne stanowisko do prezentowanego powyżej zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie, który w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2000 r., w sprawie o sygn. akt II AKz 202/00 KZS 2000/7-8/42 (Prok.i Pr.-wkł. 2000/12/20, LEX nr 42948) stwierdził, iż kierowanie się prewencją ogólną w orzekaniu o przedterminowym zwolnieniu z kary pozbawienia wolności obraża art. 77 § 1 k.k. Ogólnoprewencyjne cele postępowania, uwzględniane przy oznaczaniu kary, w tym i przez ustalenie warunków zwolnienia surowszych niż zasadniczo przewidziane ustawą (art. 77 § 2 k.k.), nie mają znaczenia

w orzekaniu o przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. W orzekaniu tym istotne są jedynie poprawcze cele kary (resocjalizacyjne, wychowawcze itp.).

W innym zaś postanowieniu z dnia 13 grudnia 2001 r., w sprawie o sygn. akt II AKz 484/01 (OSA 2002/9/71, KZS 2001/12/25, LEX nr 51942), ten sam Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, iż cele ogólnoprewencyjne kary są uwzględniane przy oznaczaniu wymiaru kary, a między innymi przez ustalenie warunków zwolnienia surowszych od zasadniczo przewidzianych ustawą (art. 77 § 2 k.k.). Nie mają one znaczenia w orzekaniu o przedterminowym zwolnieniu z kary pozbawienia wolności, które kieruje się jedynie celami penitencjarnymi (art. 77 § 1 k.k.).

Zbieżny z powyższym jest również pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który w postanowieniu z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. akt II AKzw 43/13 (KZS 2013/3/91, OSAB 2013/1/101-103 LEX nr 1271803) wskazał, iż orzekanie o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, które następuje w toku wykonania kary, opiera się o odrębne dyrektywy stanowiące w tym zakresie *lex specialis*, a pojęcie środków uregulowanych w k.k., użyte w art. 56 k.k., nie obejmuje swym zakresem warunkowego zwolnienia.

Z kolei Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 września 2007 r., w sprawie o sygn. akt II AKzw 1031/07 (orzeczenie niepublikowane) wskazuje, iż bezzasadnie sąd penitencjarny motywował swą decyzję stopniem społecznej szkodliwości czynu, zadośćuczynieniem poczuciu sprawiedliwości, czy potrzebą w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa (prewencja ogólna), gdyż nie są one elementami, w oparciu o które można byłoby konstruować prognozę zachowania skazanego na wolności, a więc nie mają znaczenia dla decyzji w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Niewątpliwie swoją aktualność zachowało również postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 października 1998 r., w sprawie o sygn. akt II AKz 14/98 (Apel.-W-wa 1999/1/2, LEX nr 34819), z którego wynika, iż warunek spełnienia celów kary związanych z prewencją generalną nie należy już do kręgu przesłanek warunkowego przedterminowego zwolnienia. Jego udzielenie uzależnia się natomiast od przekonania sądu o pozytywnej prognozie kryminologicznej co do osoby skazanego, opartej na przytoczonych w art. 77 § 1 k.k. kryteriach.

Jaskrawym przypadkiem istnienia rozbieżności w uwzględnianiu ogólnoprewencyjnych celów kary przy orzekaniu o udzieleniu bądź odmowie udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia jest przypadek apelacji gdańskiej, w której diametralnie różne orzeczenia zostały wydane na przestrzeni zaledwie jednego miesiąca (vide. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 września 2007 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 1031/07 oraz z dnia 16 października 2007 r. w sprawie o sygn. akt II AKzw 1173/07).

## II

Mając świadomość, że poglądy doktryny nie mają bezpośredniego wpływu na linię orzeczniczą sądów, to jednak dla uwypuklenia omawianego problemu wskazać należy, iż również przedstawiciele doktryny zajmują niejednolite stanowiska w przedmiotowym zakresie.

Andrzej Zoll w komentarzu z 2016 r. do art. 77 § 1 k.k. wskazuje na przykład, iż warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary jest instytucją związaną z wykonaniem kary, która rządzić się musi innymi dyrektywami niż samo orzeczenie o wymiarze kary. Artykuł 67 k.k.w. jako cel wykonania kary przyjmuje wyłącznie wzbudzenie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanych postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa. Chodzi więc jednoznacznie o cel indywidualno-prewencyjny. Nie znaczy to jednak, że nie istnieje pewna więź między tymi dwoma momentami czasowymi, tzn. wymierzeniem kary i podejmowaniem decyzji dotyczącej warunkowego przedterminowego zwolnienia. Decyzja o warunkowym zwolnieniu nie powinna zaprzeczać tym celom kary, które leżały u podstaw jej wymiaru (Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116).

Z kolei w glosie do postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 października 2004 r., w sprawie o sygn. akt II AKzw 685/04 (Prok. i Pr. 2007, z. 5, s. 168), Magdalena Kosiada stwierdza, że zgodnie z art. 53 § 1 k.k. wymierzając karę sąd bierze pod uwagę cele zapobiegawcze, wychowawcze oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Natomiast w postępowaniu wykonawczym jedynym

celem jest prewencja indywidualna. Sąd penitencjarny, orzekając w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia, zgodnie zresztą z wolą ustawodawcy, nie może brać pod uwagę zwłaszcza potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa; zasadniczo skupia się bowiem tylko na osobie samego sprawcy. Podobnie poczucie społecznego niezadowolenia nie może być podstawą do odmowy udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia, ponieważ nie jest normatywną przesłanką do wydania takiej decyzji, co więcej - nie sytuuje się zgodnie z art. 67 k.k.w. w kategoriach celu wykonywania kary pozbawienia wolności. Autorka glosy wskazuje jednak dalej, iż przy rozważaniu czynników stanowiących podstawę prognozy społecznej z punktu widzenia warunkowego zwolnienia, po myśli art. 77 § 1 k.k. mogą, a nawet powinny być brane pod uwagę okoliczności, które stanowiły podstawę wymiaru kary. Powinny one jednak być ujmowane z innego punktu widzenia, tj. z uwzględnieniem zmian, jakie nastąpiły w toku wykonywania kary. Autorka glosy zaznaczyła również, iż pogląd ten został obwarowany zastrzeżeniem, że nie mogą to być okoliczności, które stały się podstawą wymiaru kary ze względu na prewencję generalną.

Andrzej Marek w komentarzu z 2010 r. do art. 77 k.k. wskazuje natomiast, iż w ujęciu art. 77 § 1 k.k. decydującą przesłanką warunkowego przedterminowego zwolnienia jest pozytywna prognoza kryminologiczna, wyrażająca się w przekonaniu sądu, że pomimo wcześniejszego zwolnienia skazany będzie przestrzegał porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. Jest to istotna zmiana w stosunku do kodeksu karnego z 1969 r., który - oprócz pozytywnej prognozy - wymagał, aby mimo niewykonania kary w całości jej cele zostały osiągnięte (art. 90 § 1 *in fine*). Zmiana ta jest słuszna, gdyż wymaganie spełnienia także celów prewencji ogólnej było sprzeczne z istotą instytucji warunkowego zwolnienia, która od jej powstania (system progresywny) oparta jest na racjonalizacji indywidualno-prewencyjnej. Odmowa udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia wyłącznie na podstawie argumentów z zakresu prewencji ogólnej (społeczne oddziaływanie kary) byłaby niedopuszczalna, stanowiąc obrazę art. 77 § 1 k.k. Ogólnoprewencyjne cele kary są bowiem uwzględniane przy wymiarze kary, mogą także wpływać na ustalenie surowszych warunków ubiegania się o warunkowe zwolnienie, aniżeli określa to ustawa (art. 77 § 2 k.k.), natomiast orzekając o warunkowym



zwolnieniu sąd kieruje się jedynie celami penitencjarnymi (Kodeks karny. Komentarz. LEX nr 59757).

Również Marek Kulik stoi na stanowisku, iż materialną przesłanką możliwości zastosowania warunkowego przedterminowego zwolnienia jest pozytywna prognoza kryminologiczna. Nie mają znaczenia względy ogólnoprewencyjne (vide. Mozgawa Marek (red.), Budyn-Kulik Magdalena, Kozłowska-Kalisz Patrycja, Kulik Marek; Kodeks karny. Komentarz. Lex nr 486753).

Zwolennikiem takiego stanowiska był również Grzegorz Wiciński, który w głosie do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 marca 1999 r., w sprawie o sygn. akt II AKz 114/99 (Prok.i Pr 2000/7-8/89-95) stwierdził, iż w odróżnieniu od d.k.k. art. 77 § 1 k.k. przyjmuje w zasadzie tylko jedną przesłankę stosowania warunkowego zwolnienia – korzystną prognozę społeczną. Tym samym, osiągnięcie celów w zakresie społecznego oddziaływania kary (prewencja generalna) nie stanowi już przesłanki stosowania omawianej instytucji.

Z kolei Jerzy Kulesza w głosie do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 listopada 1998 r., sygn. akt II AKz 115/98 (Palestra 2000/1/179) stwierdza, iż zwrot "tylko wówczas" (art. 77 § 1 k.k.) [...] spełnia funkcję gwarancyjną, nie zezwalającą na uwzględnianie przy orzekaniu o warunkowym zwolnieniu innych warunków, poza wymienionymi w art. 77 § 1 k.k. Stanowi ochronę przed mogącą pojawiać się tendencją orzekania nie tylko na podstawie pozytywnej prognozy kryminologicznej o skazanym, lecz także w oparciu o względy na społeczne oddziaływanie kary, aczkolwiek ustawodawca zrezygnował z prewencji generalnej jako przesłanki orzekania o warunkowym zwolnieniu, jak również w oparciu o zawartą w art. 53 § 1 k.k., ale nie przeniesioną do art. 77 § 1 k.k. dyrektywę potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, lub też innych dowolnie wybranych dyrektyw.

Kazimierz Postulski w komentarzu z 2016 r. do art. 159 k.k.w. stwierdza natomiast, iż treść art. 77 § 1 k.k. prowadzi do jednoznacznego wniosku, że w postępowaniu wykonawczym dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 i 54 k.k. ustępują miejsca dyrektywie zawartej w art. 67 k.k.w., określającym szczególnoprewencyjny cel jej wykonywania (vide. Postulski Kazimierz; Kodeks Karny Wykonawczy. Komentarz. Wolters Kluwer 2016).

### III

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, rozstrzygając w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia, nie powinny mieć znaczenia przesłanki sądowego wymiaru kary, w tym w szczególności prewencja ogólna albowiem udzielenie tego środka uzależnione jest od przekonania sądu o pozytywnej prognozie kryminologicznej co do osoby skazanego, opartej na kryteriach wymienionych w art. 77 § 1 k.k. oraz zrealizowania resocjalizacyjnych celów kary pozbawienia wolności określonych w art. 67 § 1 k.k.w. Art. 77 § 1 k.k. samodzielnie i w sposób kompletny określa przesłanki, którymi powinien kierować się sąd orzekając o warunkowym przedterminowym zwolnieniu. Nie zawiera też odesłania uprawniającego sąd do stosowania w tym zakresie innych przepisów Kodeksu karnego, w tym art. 56 k.k. w zw. z art. 53 k.k.

Występowanie wzajemnie sprzecznych linii orzeczniczych sądów, których źródłem jest odmienna wykładnia omawianych norm prawnych, podważa zasadę zaufania obywateli do państwa i prawa. W omawianym aspekcie, nie można również pominąć funkcji gwarancyjnej art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, który zapewnia obywatelowi realizację jego podmiotowego prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy przez sąd.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, w zaistniałej sytuacji niezbędne jest, ze względu na powołane standardy konstytucyjne, rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia prawnego przez powiększony skład Sądu Najwyższego.

Dlatego też, wnoszę jak na wstępie.

W załączeniu:

- kopie cytowanych we wniosku orzeczeń sądowych.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'B. Cichy', is written in a cursive style.